

ACTA DEL DIA 09 de novembre 2018

El dia de la data, en la Facultat de Magisteri, *Seminari de Didàctica de les ciències socials*, ens reunim els membres de Gea-Clío per celebrar la reunió mensual a les sis de la vesprada. Les persones que han assistit han sigut: Juan Carlos Colomer, Pilar Fuentes, Diego García, Vicent Peris, David Parra, Néstor Banderas, Santos Ramírez, Rebeca cataá, María MARTÍNE, Neus Colomer, Verónica Mangriñán, Odiel Galán, Sara fita, Isabel Henarejos, Arnaldo Mira, Josep Ramon Segarra, Joan R Durà, Miquel Martínez i Xosé M Souto. Disculpen la seua assistència Enric Ramiro, Pep Císcar i Jorge Sáiz per treball al seu centre. També estan com assistents invitats Joan, Teresa i Cristóbal dels CEFIREs i a més a més Juan García Rubio (professor associat de Didàctica) Liliana Rodríguez Pizzinato (Bogotá, Colòmbia) i Alvaro Morote (professor de didàctica de les cc.ss.)

La reunió comença a les 18 hores a l'aula 1.8 de Magisteri

Ordre del dia

1.-Presentació de la proposta dels CEFIRE per treballar conjutament

Els dos assessors dels CEFIREs (Cristóbal i Joan) i la directora del de València indiquen les línies de treball que lis agradaria desenvolupar dins dels programes de Transició de Primària a Secundària i de l'Aprenentatge basat en projectes, aquest dins de la modalitat de Formació en centres.

Aprofiten aquesta presentació per part dels CEFIREs per explicar

2.-El projecte curricular de Socialsuv/Gea-Clío

Aquesta projecte relaciona la recerca amb la innovació. En aquest sentit és on nosaltres podem fer una aportació. Després del debat i parlar amb les persones concretes hem pogut definir un esborrany de programa que definirà el CEFIRE, que és la institució que realitzarà l'activitat:

TÍTOL La transició entre etapes, clau en la prevenció de l'abandonament escolar

MODALITAT: Curs semipresencial (16 h presencials i 4h de projecte) **ADREÇAT A:** Professorat de 5é i 6é d'Educació Primària i de 1r i 2n d'ESO

Tindrà prioritat professorat que siga d'un mateix centre

DESCRIPCIÓ La intervenció educativa en la transició entre etapes és fonamental per previndre l'abandonament escolar. És important conèixer els factors que influeixen en l'abandonament escolar de l'alumnat per poder organitzar una resposta educativa adient en el moment del canvi d'etapes en el període de l'educació bàsica. Mitjançant el curs es pretén afavorir les pràctiques docents inclusives que faciliten la transició entre etapes i previnguen l'abandonament escolar.

OBJECTIUS

- Conèixer els factors que influeixen en l'abandonament escolar relacionats amb la

pràctica docent

- Reflexionar al voltant de la importància de la Transició entre Etapes
- Analitzar les accions incloses als Plans de Transició
- Desenvolupar noves accions educatives que faciliten la transició entre etapes i siguin preventives de l'abandonament escolar

CONTINGUTS

- Abandonament i fracàs escolar i factors de la pràctica docent que influeixen
- El Pla de Transició als centres: normativa, realitat i resultats
- Accions educatives inclusives orientades a afavorir la transició entre etapes i previndre l'abandonament escolar

DURADA: 20h ASSISTENTS: 30 persones LLOC DE REALITZACIÓ: Per determinar

DATES i ORGANITZACIÓ DE LES ACTIVITATS

28 i 30 de gener

- Aproximació a la importància educativa de la transició i els factors que influeixen amb l'abandonament relacionats amb la pràctica docent

CONTINGUTS:

La legislació bàsica sobre les transicions educatives. Juan García Rubio: Juan.Garcia-Rubio@uv.es

El diseg d'un aprenentatge significatiu des de un projecte de Primària. Isabel Henarejos: isabelhenarejos@gmail.com

L'organització del centre escolar de Secundària per acollir a l'alumnat de Primària. Vicent Peris, Maria Martínez, Paco Ruiz (Font San Lluís): yj42perisdesales@gmail.com + mmartinez4@iesfuentesanluis.org

Una proposta per treballar el medi ambient. Els resultats de la recerca i la proposta pràctica de Gea-Clio per Primer d'ESO. Diana Santana, Santos Ramírez i Xosé M. Souto

Diana.Santana@uv.es; sramirez@ono.com; xose.manuel.souto@uv.es

Altres possibles: des de llengua catalana (espais de la por) llengua castellana ... (**Falta concretar**). Per a Llengua castellana: crodrig@uv.es (Carmen Rodríguez, professora UV. Did Llengua). Hem parlat amb ella

Per llengua catalana: robusedla@gmail.com (Rosa Busó, professora IES Sedaví). Igualment hem parlat amb ella.

- Establiment de grups de treball i decisió del projectes a desenvolupar

11 i 25 de febrer / 11 i 25 de març

- Seguiment dels grups de treball: posada en comú de l'evolució del projecte, resolució de problemes

Diana Santana, Diego Garcia, Vicent/Maria, ... depèn del projecte triat

8 i 10 d'abril

- Avaluació de tots els projectes
- Conclusions del curs

PROPOSTA DE FORMACIÓ EN CENTRES

- 1.-Explicació del significat de treballar per projectes. El cas de Gea-Clio. Xosé M. Souto
- 2.-Experiències de projectes interdisciplinars en primer d'ESO

Geolengua: Arnaldo Mira: larramblax@gmail.com , Arnaldo.mira@uv.es

Experiències en primer d'ESO: el món clàssic. Projecte interdisciplinar i Gea-clio: Neus Colomer i Verónica Mangriñán: neuscoperpi@gmail.com + veromandona@gmail.com

Àmbits sociolingüístics: IES Font de S. Lluís (Vicent, Maria, Paco)): vj42perisdesales@gmail.com + mmartinez4@iesfuentesanluis.org

Àmbit interdisciplinar: Enric Ramiro i Roca (professor UJI) enricramiroroca@gmail.com

3.-El projecte Nós Propomos a l'aula. Experiències: C.P. Vicent Tena (Xàbia), IES Font de Sant Lluís (València), IES Jaume I (Ontinyent). Explicació del model de ABP i la seua implicació al medi local miquelmartinezmartin@gmail.com; benito.campo@uv.es; isabelhenarejos@gmail.com vj42perisdesales@gmail.com + mmartinez4@iesfuentesanluis.org

4.-Experiències als centres. Volem conèixer si volem posar en marxa alguna Unitat didàctica en relació amb un projecte curricular, o bé ja tenen una experimentació. Nosaltres podem assessorar, però la feina serà dels professors/rs del centre

Col·laboració amb el CEFIRE de València. Es tractaria de fer un assaig en dos centres

Pàgina web. Tenim dos pàgines webs: socialsuv.org i <https://geaclio.wordpress.com/>

Ara està prevista la incorporació de una persona amb una beca de col·laboració, que esperem que pugui ajudar a Santos Ramírez a actualitzar la pàgina.

És important que envieu notícies de tasques i activitats d'innovació (p.e. visita dels alumnes de Campello a València dins de les tasques del Màster de Secundària)

3.-Trenta anys de Gea-Clio

Tenim un esborrany del projecte de celebració dels Trenta anys de Gea-Clío. Cal millorar-ho, però hi ha que avançar per evitar improvisacions. L'esborrany és el següent

Col·loqui Trenta anys de Gea-Clio

Dies 1 i 2 de febrer (de 17 a 20.30 hores; de 10 a 14 hores)

Lloc: Sala Nau (universitat València) divendres vesprada

Sala del Castell d'Alaquàs el dissabte pel matí

Programa

17.00 hores. **Presentació:** Rectora Universitat de València (Mª Vicenta Mestre). Vicerectors (Jorge Hermosilla, Isabel Vázquez). Conselleria d'Educació: Conseller Vicent Marzá i Secretaria Autonòmica d'Educació, Miquel Soler. Ajuntament d'Alaquàs e IDECO. Elvira García, alcaldessa d'Alaquàs.

Santos Ramírez: Trenta anys de Gea-Clio.

17.45. L'evolució de la innovació didàctica dins de Gea-Clio (Selecció d'experiències)

1.-Experiències a la LOGSE: Mª Jesús Mansilla, Covadonga Tirado, Mila Belinchón, Vicente Gómez

2.-Els primers anys del segle XXI: Maria Blay, Jorge Sáiz, Pep Císcar i Pilar Pérez

3.-Les reformes legislatives i la repercussió a l'aula: Arnaldo Mira, Paula Jardón, Vicent Peris, Luis Vivas i Cristina Sapiña

4.-Les noves formes de treballar: Sara Fita, Odiel Galán, Diego García, Rebeca Catalá

19.15 a 19.30 Esplai.

19.30 Els MRP i Gea-Clio: Enric Ramiro i Angels Martínez Bonafé

20.00. Homenatge als que ens han deixat: Leopoldo Navarro, Anna Ros, Vicent Llàcer, Eladia Boils, Armando Cervellera (Concha Roncal, Inma Adell)

Dissabte. Sala del castell d'Alaquàs

10.00 Investigació educativa i innovació didàctica

Francisco García (Universitat de Sevilla), Nicolás Martínez Martínez (Universidad de Murcia) David Parra, José Beltrán i Juan Carlos Colomer (Universitat de València)

11.00 Els materials curriculars i l'edició dels llibres de text dins dels problemes socials

Rafael Valls (Universitat de València), Enric Joan (Boramar-Santillana), Pablo Navarro (Nau Llibres)

12.00 a 12.30 Esplai

12.30 a 14.00 **El futur de Gea-clio**: investigació i innovació educativa

Els moviments de pares i mares: Carme Molina (FAPA)

Xarxes universitaris: Ramón López Facal (Universidade de Santiago Red14),

Nós Propomos: Isabel Henarejos (Xàbia), Miquel Martínez (Ontinyent), Sérgio Claudino (Universidade de Lisboa)

Geoforo Iberoamericano: Xosé M. Souto (Universitat de València)

Agraïments finals a persones i institucions que han col·laborat amb Gea-Clio. Santos Ramírez

*sindicats: CCOO-FOREM-PV

*Centres de Professors

*Institucions: AGE, Projecte Terra (Col·legi Arquitectes)

*Servei Formació Professorat de la Conselleria d'educació

JUSTIFICACIÓ

El grup Gea-Clio ha manifestat les seves propostes en diferents àmbits acadèmics per propiciar una innovació educativa a l'àrea de ciències socials, geografia i història. En els anys noranta va constituir amb altres grups la Federació Icària (Fedicaria) que va aglutinar els esforços de la renovació pedagògica en aquest àmbit del saber. No obstant això en aquest segon decenni del segle XXI només perviu el grup Gea-Clio de la desena de col·lectius que van integrar aquesta federació (Fedicaria.org) i que encara edita la revista Consciencia Social.

Pàgina web de Fedicaria y ConCiencia Social: <http://www.fedicaria.org/>
http://www.fedicaria.org/quees_conc_social.htm

Des de l'any 2014 el col·lectiu Gea-Clio s'ha integrat en el grup de recerca *socialsuv* de la Universitat de València, com es pot comprovar a la seva pàgina web: <http://socialsuv.org/>;
<http://socialsuv.org/gea-clio/>

Amb aquesta integració manifestem el nostre desig de relacionar la investigació acadèmica amb les necessitats socials del sistema escolar.

A més, aquest col·lectiu forma part del nucli fundador del Geoforo iberoamericà d'educació: <http://geoforo.blogspot.com/>, una xarxa de professors/as, alumnat universitari i grups d'innovació (RedLadgeo) de diferents països iberoamericans. Igualment ha format part de plataforma d'innovació estatal (Innova, Ministeri d'Educació; Fedicaria, federació de grups d'innovació). Està integrada en la plataforma Geocrítica de la Universitat de Barcelona. Igualment forma part de la xarxa social del projecte Nós Propomos!, que ha creat una xarxa de bones pràctiques i aprenentatge en servei de països de parla lusòfona, amb Colòmbia, Perú i Espanya de països de llengua castellana. La Història de Gea-Clio està avalada per diverses publicacions entre les quals podem destacar:

TIRADO, Covadonga. (2002) Proyecto Gea-Clío, Xosé Manuel Souto (Comp.). La didáctica de la Geografía y la Història en un món globalitzat i divers. Valencia: Eines d'innovació educativa. *Biblio 3W*,

Revista Bibliogràfica de Geografia y Ciencias Sociales, Universidad de Barcelona, Vol. VII, nº 343, 20 de enero de 2002.

SOUTO GONZÁLEZ, Xosé M (1996). Investigación educativa y experimentación del proyecto curricular de geografía GEA. In Grupo de Didáctica de las Ciencias Sociales del Proyecto IRES (coord.). *La experimentación curricular en ciencias sociales: planteamientos y perspectivas*, Sevilla : Alfar; p. 79-96.

MADALENA CALVO, José I., RAMÍREZ MARTÍNEZ, Santos; SOUTO GONZÁLEZ, Xosé M. (1994). Las unidades didácticas y la evaluación de un proyecto curricular, en ÍNSULA BARATARIA, Grupo: Enseñar y aprender ciencias sociales: algunas propuestas de modelos didácticos, Madrid, Mare Nostrum Ed.; pp. 203-227

SOUTO GONZÁLEZ, X.M. y RAMÍREZ MARTÍNEZ, S. (1996) . ¿Enseñar geografía o educar geográficamente a las personas?, *Iber, Didáctica de las Ciencias Sociales, Geografía e Historia*, núm. 9, páginas 15-26

SOUTO GONZÁLEZ, PÉREZ ESTEVE, P. y RAMÍREZ, S. (1997): El área de conocimiento del medio: ¿un cajón de sastre?, *Investigación en la escuela*, núm. 31, pp. 17-40

PÉREZ ESTEVE, P.; RAMÍREZ MARTÍNEZ, S.; SOUTO GONZÁLEZ, X. M.(1997) *¿Cómo abordar los problemas ambientales y sociales desde el aula?* Proyecto GEA-CLÍO, Valencia, Nau Llibres.

SOUTO, X. M. Y CERDÁ, R. (comp.) (1998). *Los grupos de trabajo y la innovación didáctica*. Valencia: Federació d'Ensenyament de CC OO.

SOUTO, X. M. (1999) Los proyectos de innovación didáctica: El caso del proyecto Gea-Clío y la didáctica de la Geografía e Historia, *Didáctica de las ciencias experimentales y sociales*, número 13, Valencia, Escuela de Formación del Profesorado, páginas 55-80.

SOUTO GONZÁLEZ, X.M.(1999) De la teoría a la práctica: los contenidos y las unidades didácticas en un proyecto curricular, *Iber, Didáctica de las Ciencias Sociales, Geografía e Historia*, número 20, páginas 91-105.

PROYECTO GEA-CLÍO (comp.)(2001). *La didàctica de la Geografia i la Història en un món globalitzat i divers*. Xàtiva: L'Ullal-Federació d' Ensenyament de CC OO.

SOUTO GONZÁLEZ, Xosé M. (2003) Las didácticas específicas y el conocimiento escolar: el caso de la Geografía y el proyecto Gea-Clío en España, *Estudios Socioterritoriales. Revista de Geografía*, año IV, nº 4, Centro de Investigaciones Geográficas de la Universidad del Centro de la provincia de Buenos Aires, 2003, páginas 151-180

LLÁCER, V.; ROIG, A.; SOUTO, X.M. (Grupo Gea Clío) (2004). *La escuela democrática y la enseñanza de las Ciencias Sociales*, en *Con-Ciencia Social* Número 8, Sevilla: Díada Editora, páginas 15-62.

Xosé M. SOUTO GONZÁLEZ y Santos RAMÍREZ (2002) El trabajo y la didáctica de la geografía e historia. *Scripta Nova. Revista Electrónica de Geografía y Ciencias Sociales*, número 119 (137), Universidad de Barcelona, (www.ub.es/geocrit/sn-119.htm)
Número monográfico, 16 páginas

DOPAZO, María Isabel; MENOR, Salvador y SOUTO GONZÁLEZ, Xosé M. (2003) La vivienda como problema educativo. *Scripta Nova. Revista Electrónica de Geografía y Ciencias Sociales*, número 146 (114), Universidad de Barcelona, (www.ub.es/geocrit/sn-146.htm) Número monográfico, 16 páginas

SOUTO GONZÁLEZ, Xosé M Las didácticas específicas y el conocimiento escolar: el caso de la Geografía y el proyecto Gea-Clío en España, *Estudios Socioterritoriales. Revista de Geografía*, año IV, nº 4, Centro de Investigaciones Geográficas de la Universidad del Centro de la provincia de Buenos Aires, 2003, páginas 151-180

LLÁCER PÉREZ, Vicent (2008). Innovación didáctica y cambios educativos en España. El Proyecto GEA-CLÍO. *Diez años de cambios en el Mundo, en la Geografía y en las Ciencias Sociales, 1999-2008. Actas del X Coloquio Internacional de Geocrítica*, Universidad de Barcelona, 26-30 de mayo de 2008. <<http://www.ub.es/geocrit/-xcol/20.htm>>

RAMÍREZ MARTÍNEZ, Santos; SOUTO GONZÁLEZ, Xosé M (2017). GEA-CLÍO. La praxis escolar para mejorar la autonomía ciudadana, In GARCÍA MONTEAGUDO, Diego, RAMÍREZ MARTÍNEZ, Santos; SOUTO GONZÁLEZ, Xosé M. *Las buenas praxis escolares: investigar desde la práctica del aula*, Valencia. Nau Llibres, pp. 153-178.

A més els més de cinquanta llibres que s'han editat en format de materials curriculars per a l'alumnat i professorat, que es poden consultar a la pàgina web socialsuv.org.

Un col·lectiu que a més ha establert complicitats amb les comunitats socials, com és el cas de la Federació de Pares i Mares d'Alumnes de la província de València per analitzar el concepte d'escola pública i la seva repercussió en la ciutadania:

BELTRÁN, José; HERNÁNDEZ, Juan; SOUTO GONZÁLEZ Xosé M. (2003) *Reinventar la escuela. La calidad educativa vista desde las familias*, Valencia: Nau Llibres y Confederación de APAS Gonzalo Anaya

GRUPO GEA-CLÍO (2005). *Espacio público educativo y enseñanza de las Ciencias Sociales*. Valencia: Nau Llibres.

De tal manera que la seva aportació a l'ensenyament de la geografia i història ha estat objecte d'anàlisi acadèmica, com es manifesta en el cas de:

DUARTE PIÑA, Olga. (2015). *La enseñanza de la Historia en la educación secundaria: innovación, cambio y continuidad*. Tesis doctoral, Universidad de Sevilla.

Sense necessitat d'estendre's més en l'àmplia producció d'aquest col·lectiu (356.000 resultats, 0,41 segons en google) entenem que és una oportunitat per la Universitat de València per recolzar aquesta activitat

Pressupost

4 viatges: Des de Lisboa, Santiago Compostela, Sevilla i Múrcia

4 allotjaments: nit del dia 1 de febrer

Cartels i follets informatius

Llibre electrònic amb les ponències

4.-Projecto Nós Propomos

Miquel Martínez explica el desenvolupament de Nós Propomos! En Ontinyent . Hem comprovat que ha crescut amb incorporacions de departaments, centres escolars, ajuda des de la universitat (p.e. Diego) i la relació amb l'ajuntament (reunió amb l'alcalde)

Igualment puc informar que el vicerector Jorge Hermosilla ha acceptat coordinar les tasques de Nós Propomos des del seu càrrec. Ara comença la fase institucional, que reportarà una millor cartografia a les activitats.

Per favor envieu esmenes i idees per fer un treball cooperatiu

Una abraçada

Xosé m